

DERS PLANI

Dersin Adı : ŞİRKETLER MUHASEBESİ
Sınıf ve Tarihleri : 27.02.2017 A 11-A 28.02.2017 A 11-B
Modül/Ünite : SERMAYE ŞİRKETLERİ
Konu : Sermaye Şirketlerinde Kâr Dağıtımı
Amaç : Anonim Şirketlerde Kâr Dağıtımını kavratmak
Önerilen Süre : 80 dakika
Öğretme-Öğrenme

Yöntem ve Teknikleri : Anlatım, soru-cevap,

Kullanılan Araç Gereçler

Öğretmen : Ders Notları, Defter ve kalem

Öğrenci : Defter ve kalem

İşleniş : Konu öğretmen tarafından anlatılacak. Anlatılan konular hakkında bir örnek uygulama verilecek bu örneğin kayıtları tahtada öğrenciler tarafından yapılacaktır.

ANONİM ŞİRKETLERDE KÂR DAĞITIMI

Kâr : Bir faaliyet yılı sonucunda aktifte artışa neden olan karşılıksız edinimlerdir. Her yıl bilançonun aktifinde meydana gelen artışlar kâr olarak ifade edilir.

A.Ş'lerin kâr dağıtımı özellikle Gelir Vergisi stopajı bakımından kapalı ve halka açık A.Ş'lerde farklılık gösterir.

1. Aile Anonim Şirketlerinde Kâr Dağıtımı ve Kayıtları

Aile Anonim Şirketleri halka açık olmayan kapalı şirketler anlamındadır. Hisseler genellikle yakınlar tarafından paylaşılır. **Kâr Dağıtımında:**

1. Net Kârın Hesaplanması
2. I.Tertip Yedek Akçenin Hesaplanması
3. I. Temettü Hesaplama
4. II. Tertip Yedek Akçenin Hesaplanması
5. II. Temettü Hesaplanması yapılır.

Örnek : ÇİÇEK TEKSTİL Sanayi ve Ticaret A.Ş'nin ödenmiş sermayesi 800.000 TL'dir. 2016 yılı ticari kârı 1.832.000 TL'dir. Şirketin 5 ortağı kârın tamamını dağıtma kararı almıştır. Bu dönemde 8.000 TL kanunen kabul edilmeyen gider ve 2014 yılından kalma 160.000 TL geçmiş dönem zararı vardır.

Ortakların payları 20.01.2017 tarihinde ödenecektir. Şirketin şimdiye kadar ayırdığı I.Tertip yedek akçe 56.000 (elli altı bin) TL'dir. Şirketin toplam hisse sayısı 100.000 adettir.

- İstenenler** :
1. Dağıtılabılır net kârı hesaplayınız?
  2. I. Tertip Yedek Akçeyi hesaplayınız?
  3. I. Temettüyü hesaplayınız?
  4. II. Tertip Yedek Akçeyi hesaplayınız?
  5. II. Temettüyü hesaplayınız?
  6. Ortaklara dağıtılacak kârı hesaplayınız?
  7. Hisse başına düşen temettü miktarını hesaplayınız?
  8. Kâr dağıtım tablosusunu düzenleyiniz?

1. Dağıtılabılır Net Kârın Hesaplanması :

Hesaplama Sonuçları

1. Kurumun 2016 Yılı Bilanço Kârı	1.832.000,00
2. Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler(-)	8.000,00
3. Geçmiş Yıl Mali Zararı (160.000) (-)	-160.000,00
4. Mali Kâr (1+2+3)	1.680.000,00
5. Kurumlar Vergisi (4 x 0,20)	336.000,00
6. Dağıtılabılır Net Dönem Kârı (4 - 5)	1.344.000,00

2. I. Tertip Yedek Akçenin Hesaplanması**Hesaplama Sonuçları**

1. Ödenmiş Sermaye	800.000,00
I. Tertip Yedek Akçe Ayırma Sınırı (800.000 : 5 = 160.000)	
2. Ayrılabilir Kalan I. Tertip Yedek Akçe Tutarı (160.000 - 56.000 = 104.000 TL)	104.000,00
3. I. Tertip Yedek Akçe(Dağıtılabilir Net Dönem Kârı x 0,05 = ? Olarak hesaplanır)	67.200,00

3. I. Temettünün Hesaplanması**Hesaplama Sonuçları**

Ödenmiş Sermayenin % 5'i (800.000 x 0,05 = ?)	40.000,00
---	------------------

4. II. Tertip Yedek Akçenin Hesaplanması**Hesaplama Sonuçları**

1. Dağıtılacak Net Dönem Kârı	1.344.000,00
2. I. Tertip Yedek Akçe	-67.200,00
3. I. Temettü	-40.000,00
4. II. Tertip Yedek Akçe (1 - (2 + 3) = 1.236.800x 0,10 ?)	123.680,00

5. II. Temettünün Hesaplanması**Hesaplama Sonuçları**

1. Dağıtılacak Net Dönem Kârı	1.344.000,00
2. I. Tertip Yedek Akçe	-67.200,00
3. I. Temettü	-40.000,00
4. II. Tertip Yedek Akçe	-123.680,00
5. II. Temettü	1.113.120,00

6. Ortaklara Dağıtılacak Kârın Belirlenmesi**Hesaplama Sonuçları**

I. Temettü Tutarı	40.000,00
II. Temettü Tutarı	1.113.120,00
Ödenecek Kâr Tutarı	1.153.120,00

7. 1 Hisse Başına Ödenecek Kâr = $\frac{\text{Ödenecek Kâr Tutarı}}{\text{Hisse Senedi Sayısı}} = \frac{1.153.120}{100.000} = 11,5312$ TL

8. ÇİÇEK TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ KÂR DAĞITIM TABLOSU	Cari Dönem
A. DÖNEM KÂRININ DAĞITIMI	1.840.000,00
1. NET DÖNEM KÂRI	1.840.000,00
2. ÖDENECEK VERGİ ve YASAL YÜKÜMLÜLÜKLER Kurumlar Vergisi 336.000	-336.000,00
NET DÖNEM KÂRI	1.344.000,00
3. GEÇMİŞ DÖNEM ZARARLARI	-160.000,00
4. I. TERTİP YASAL YEDEK AKÇE	-67.200,00
5. İŞLETMEDE BIRAKILMASI VE TASARRUFU ZORUNLU YASAL FONLAR DAĞITILABİLİR NET DÖNEM KÂRI	1.116.800,00
6. ORTAKLARA I. TEMETTÜ (Ödenmiş Sermaye x 0,05)	-40.000,00
KALAN KÂR (Dağıtılabilir Net Dönem Kârı - I. Temettü Tutarı)	1.076.800,00
7. PERSONELE TEMETTÜ (-)	-
8. YÖNETİM KURULUNA TEMETTÜ (-)	-
9. ORTAKLARA II. TEMETTÜ	1.113.100,00
10. II. TERTİP YASAL YEDEKLER	123.680,00
B. YEDEKLERDEN DAĞITIM	-
C. TOPLAM TEMETTÜ (I. Temettü + 2. Temettü)	1.153.120,00
. Hisse Başına Temettü Tutarı (Toplam Temettü : Toplam Hisse Sayısı)	11,5312

2. Halka Açık Anonim Şirketlerde Kâr Dağıtım ve Kayıtları

Halka açık A.Ş.'lerin kâr dağıtımına ilişkin ilkeler TTK ve SPK'da tespit edilmiştir.

SPK'ya göre halka açık Anonim Şirketlerde, I.Temettü tutarı, ödenmiş sermayenin en az % 5'inden aşağı olamaz. ve şirket ana sözleşmesinde birinci temettü oranının gösterilmesi zorunludur. Yedek akçeler ve I.Temettü ayrıldıktan sonra kâr ertesi yıla devredilemez, başka yedek akçe ayrılamaz.

Örnek : Halka açık Tuna Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin sermayesi 2.000.000 x 1,00 = 2.000.000 TL olup tamamı ödenmiştir. Sermaye nominal değeri 1,00 TL olan 2.000.000 hisse senedinden oluşmuştur. Şirketin 2016 yılı dönem kârı 300.000 TL'dir. Dönem kârından yapılacak indirim ve ilaveler yoktur. Şirketin ödediği geçici vergi ise 39.500 TL'dir.

Şirket genel kurulu, ilgili kanunlar ve ana sözleşme gereği yasal kesintilerden sonra kalan kârın dağıtımına 31.12.2016'da karar vermiştir. Şirketin şimdiye kadar ayırdığı I.Tertip yedek akçe tutarı 10.000 TL'dir.

- İstenenler :**
1. Kurumlar vergisini hesaplayınız?
  2. I.Tertip Yedek akçeyi hesaplayınız?
  3. Ortaklara I. Temettü tutarını hesaplayınız?
  4. II. Tertip Yedek akçeyi hesaplayınız?
  5. Ortaklara II.Temettü tutarını hesaplayınız?
  6. Gelir Vergisi matrahını hesaplayınız?
  7. Bir hisseye düşen temettü tutarını hesaplayınız?

1. Kurumlar Vergisinin Hesaplanması : Dönem net karının % 20'sidir.

$$\text{Kurumlar Vergisi} = 300.000,00 \times 0,20 = \mathbf{60.000,00 \text{ TL}}$$

2. I.Tertip Yedek Akçenin Hesaplanması : Dönem net kârının % 5'i oranındadır.

$$\text{I.Tertip Yedek Akçe} = 300.000,00 \times 0,05 = \mathbf{15.000,00 \text{ TL}}$$

3. Ortaklara I.Temettünün Hesaplanması: Ödenmiş sermayenin % 5'i kadardır.

$$\text{Ortaklara I. Temettü} = 2.000.000,00 \times 0,05 = \mathbf{100.000,00 \text{ TL}}$$

4. 2. Tertip Yedek Akçenin Hesaplanması : Daha önce hesaplanan Kurumlar vergisi, I.tertip yedek akçe ve I. Temettü tutarlarının toplamı dönem kârından çıkarılarak 2. tertip yedek akçe matrahı bulunur. Bulunan bu matrahın % 10'u tutarındadır.

1. Dönem Kârı	300.000,00 TL
2. Kurumlar Vergisi (-)	-60.000,00 TL
3. I. Tertip Yedek Akçe (-)	-15.000,00 TL
4. I. Temettü Tutarı (-)	-100.000,00 TL
5. II.Tertip Yedek Akçe Matrahı (Dönem Kârı - (2 + 3 + 4)	125.000,00 TL
6. II.Tertip Yedek Akçe(matrah x 0,10)	12.500,00 TL

5. Ortaklara 2.Temettünün Hesaplanması

Dönem kârından daha önce hesaplanan Kurumlar vergisi, 1.Tertip yedek akçe, 1.Temettü ve 2.Tertip yedek akçenin çıkarılmasıyla bulunur.

1. Dönem Kârı	300.000,00 TL
2. Kurumlar Vergisi (-)	-60.000,00 TL
3. I. Tertip Yedek Akçe (-)	-15.000,00 TL
4. I. Temettü Tutarı (-)	-100.000,00 TL
5. II.Tertip Yedek Akçe (-)	-12.500,00 TL
6. II.Temettü tutarı	112.500,00 TL

6. Gelir Vergisi Stopajının(matrahının) Hesaplanması

Birinci temettü ve ikinci temettü tutarının toplanmasıyla bulunur.

1. Birinci Temettü Tutarı	100.000,00
2. İkinci Temettü Tutarı	112.500,00
Gelir Vergisi Stopajı Matrahı(Toplam Temettü)	212.500,00

7. Bir Hisseye Düşen Temettü Tutarı

Birinci ve ikinci temettü tutarlarının toplam hisse sayısına bölünmesiyle bulunur.

$$\text{Hisse Temettüsü} = \frac{\text{Birinci ve İkinci Temettü Toplamı}}{\text{Toplam Hisse Sayısı}}$$

$$\text{1 Hissenin Temettüsü} = \frac{100.000 + 112.500}{2.000.000} = \frac{212.500}{2.000.000} = \mathbf{0,10625 \text{ TL}}$$

TUNA OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ'NİN KÂR DAĞITIM TABLOSU

A. DÖNEM NET KÂRININ DAĞITIMI

1. DÖNEM KÂRI	300.000,00
2. ÖDENECEK VERGİ VE YASAL YÜKÜMLÜLÜKLER	-60.000,00
Kurumlar Vergisi 60.000,00 (Dönem kârı x 0,20)	

DÖNEM NET KÂRI **240.000,00**

3. GEÇMİŞ DÖNEM ZARARI (-)	-
4. I.TERTİP YEDEK AKÇE (-)	-15.000,00
5. İŞLETMEDE BIRAKILMASI ZORUNLU YASAL FONLAR (-)	

DAĞITILABİLİR DÖNEM NET KÂRI (Dönem net kârı - 1.Tertip yedek akçe) **225.000,00**

6. ORTAKLARA I.TEMETTÜ (-) (Ödenmiş Sermaye x 0,05)	-100.000,00
---	-------------

KALAN KÂR **125.000,00**

7. PERSONELE TEMETTÜ	-
8. YÖNETİM KURULUNA TEMETTÜ	-
9. ORTAKLARA 2. TEMETTÜ (-)	-112.500,00
10. 2.TERTİP YASAL YEDEK AKÇE (-) (9 x 0,10)	-12.500,00

B. YEDEKLERİN DAĞITIMI

C. HİSSE BAŞINA TEMETTÜ TUTARI (6 + 9) / Toplam Hisse Sayısı	0,10625
--	---------

- Değerlendirme :**
1. Sermaye şirketlerin sayınız?
  2. I. Tertip yedek akçe nasıl hesaplanır?
  3. I. Temettü nasıl hesaplanır?
  4. Hisse başına düşen temettü nasıl hesaplanır?